

FALSURI RECENTE DUPĂ MONEDELE MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

Ernest Oberländer-Târnoveanu*

Abstract

During the 19th and early 20th century, the Romanian medieval coins were only randomly subjects of forging activities. However, since the second part of **the 1990's** and especially after 2000 the Romanian and international numismatic markets were increasingly flooded by fake medieval Wallachian and Moldavian coins.

The last 30 years, the Coin Room of the National History Museum of Romania have built a systematic collection of forged coins and banknotes, as a part of the demarches to document the local and international counterfeiting activities, to prepare the scientific personnel to cope the widespread presence of fake coins in the numismatic trade, as well as in private and public collections, to offer professional advices to the judicial authorities in their efforts in combating this new kind of scourge.

In 2012, as a part of the politics to document the counterfeiting activities the Coin Room of the National History Museum acquired two parcels of fake Wallachian coins. The first one consists of 60 replicas of the silver ducats of the princes Dan I (1383-1386) and Mircea the Elder (1386-1418). The fake coins of Mircea the Elder are only copies of the pre-reformed issues (cca. 1386-1405), with Slavonic and Latin inscriptions. The fake coins of this parcel were struck using a set of coin dies cut by the same die-engraver. The dies are quite roughly made, presenting mistakes in rendering the original coin designs and inscriptions. The blanks used to strike the coins were produced from quite highly purified electrolytic silver, and, often were covered with a blackish artificial “patina”. **From every respect, the coins of this parcel divert largely from the genuine 14th-15th century medieval Wallachian issues** (the coin-dies were chiselled not punched, the inscriptions and designs are uniform, clumsy and flat, the shape of the coin blankets are roughly similar, the silver content of the monetary alloy standardised, as well as the colour and the aspect of the “patinas”).

The second parcel of fake Wallachian medieval coins consists of 12 cast imitations of the ducats of Vladislav I Vlaicu (1364-1377), Radu I (cca. 1377-1383), reformed ducats and bani of Mircea the Elder (cca. 1405-1418) and ducats of Vladislav II (1448-1456). The quality of the casting is very low, often the monetary inscriptions being barely legible.

The forgeries of the ducats of Mircea the Elder produced by striking do present a lot of similarities with a parcel of 12 replicas of the coins Mircea the Elder (the so-called *Dracula's coins*) granted to the National History Museum of Romania by Mr. Bogdan Stambuliu. These coin like items were intended to be sold as souvenirs to the visitors of *Dracula Park*, an aborted touristic project **from the early 2000's. The coins of both parcels were struck using dies cut by the same engraver and from similar metallic alloy.**

Quite likely, after the failure of Dracula Park touristic project, some people tried to get rid of the stocks of souvenir replicas putting them on sale, either in petty transactions in flee-markets, direct sales or on e-Bay as genuine

* Muzeul Național de Istorie a României, București.
E-mail: eot22@cam.ac.uk.

14th-15th century issues. The recent put on sale, on e-Bay – Germany, of such a coin (pretended to be genuine), seems to prove that the stocks of *Dracula's coins* are not exhausted.

Key words: Wallachian coins, Moldavian coins, forged coins, Vladislav I, Radu I, Dan I, Mircea the Elder, Vladislav II.

Ca urmare a interesului limitat de care s-au bucurat monedele medievale și moderne timpurii ale Țării Românești și Moldovei, în perioada cuprinsă între cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele opt decenii ale secolului al XX-lea, atât din partea puținilor colecționari specializați în acest domeniu, cât și a instituțiilor publice muzeale sau academice, aceste emisiuni au avut o cotă financiară destul de modestă pe piața numismatică internă și internațională. Cu extrem de puține excepții, din cauza lipsei de „atractivitate”/„rentabilitate”, falsificarea monedelor românești s-a produs foarte rar și niciodată pe o scară largă, cum a fost în cazul emisiunilor monetare antice grecești sau romane sau a celor medievale și moderne occidentale sau central europene. De asemenea, fapt notabil, în numismatica medievală românească lipsesc falsurile „patriotice”, un fenomen destul de răspândit în lumea colecționarilor din Europa Centrală și Occidentală a secolelor XVIII-XIX (vezi, de exemplu, cazul așa-ziselor monede de aur ale regelui maghiar Ștefan I, Gedai 1999 *passim* sau cel al așa-ziselor emisiuni de aur ale regelui sârb Ștefan Dušan, Ljubić 1875 148 nr. 3, pl. X nr. 1). Această categorie de falsuri erau tipuri monetare pe de-a întregul inventate, realizate de falsificatori „patrioți” mânați nu numai de dorința de a realiza câștiguri bănești consistente pe seama colecționarilor naivi, dar și din pornirea „nobilă” de a „completa și îmbogăți” documentația numismatică și istorică națională cu emisiuni fictive ale unor principii importanți pentru care nu erau documentate monede, de exemplu Ivanco Basarab și Nicolae Alexandru, în Țara Românească sau Bogdan I și Lațcu, în Moldova.

Cu toate acestea, cel puțin într-un caz, o serie foarte rară de emisiuni de aur, cea de 10 ducați bătută la Sibiu în 1600, în numele principelui Țării Românești – Mihai Viteazul a atras atenția unui falsificator celebru – germanul Carl Wilhelm Becker (1772-1830). Unul dintre cei mai celebri falsificatori din istorie, Becker și, fără îndoială și alți emuli ai săi din primele decenii ale secolului al XIX-lea au produs nu numai „reproduceri” rarisimelor piese de aur de 10 ducați, dar și „replici” (unele pe de-a întregul inventate) în argint ale acestei monede, echivalente ale unui taler sau ale fracțiunilor acestuia (Hill 1924-1925 I 54-55; II 27 nr. 339-340, pl. XVIII, nr. 339-340; Sturdza 1872/1874 131; Moisil 1920 14-19; Tănăsescu 1973-1975 243-250; Iliescu 1996 150-151).

În anii 1890, au apărut pe piața numismatică austro-ungară și românească exemplare false ale talerilor și mangârilor lui Despot Vodă, precum și ale așa-ziselor monede ale efemerului domnitor al Moldovei – Iuga Vodă (1399-1400) (în realitate acestea sunt emisiuni ale lui Constantin Koriatovič, cneazul de origine lituaniană al Podoliei, vezi Oberländer-Târnoveanu, Pârvan 2006-2007 271-280). Ancheta judiciară de epocă a stabilit că falsificarea și punerea în circulație a acestor contrafaceri a avut loc în Bucovina, la Suceava, la vremea respectivă parte a Austro-Ungariei (Sturdza 1895-1896 5-6).

În decursul carierei mele numismatice de peste 40 de ani, până la începutul anilor 2000, am întâlnit foarte rar în colecțiile din țară sau străinătate falsuri recente ale monedelor medievale sau moderne timpurii românești. În acest sens, pot cita mai multe exemplare bătute, realizate dintr-un aliaj de plumb (plumb tipografic) ale monedelor principilor Moldovei Bogdan al III-lea (1504-1517) și Ștefan al IV-lea (1517-1527), examinate în anii 1984-1985, în câteva colecții particulare din București, cu

prilejul unei anchete judiciare, sau falsuri turnate sau bătute ale emisiunilor de argint ale lui Constantin Brâncoveanu.

Cele mai frecvente exemplare de falsuri moderne ale emisiunilor monetare medievale românești pe care le-am întâlnit în colecțiile publice au fost realizate prin tehnica galvanoplastiei în prima jumătate a secolului al XX-lea. Ele reproduc emisiuni ale principilor munteni Vladislav I Vlaicu (1364-1377), Radu I (1377-1383), Vlad I (1396-1397), Petru al III-lea Aaron (1451-1457, cu întreruperi) și Ștefan III cel Mare (1457-1504). Cel mai mare număr de asemenea piese se păstrează în colecția numismatică a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova din Ploiești. Lotul de aici cuprinde atât emisiuni ale principilor Țării Românești, cât și ai Moldovei. Pe lângă piesele de la Ploiești, o serie de copii galvanoplastice după monede medievale românești se află și în colecția Cabinetului Numismatic al Bibliotecii Academiei Române și a Muzeului Național de Istorie a României.

Datorită faptului că existența copiilor galvanoplastice era bine cunoscută colecționarilor din cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului al XX-lea și că acestea sunt, relativ, ușor de depistat de către un specialist cu experiență, credem că cele mai multe exemplare de acest fel aflate în prezent în patrimoniul instituțiilor publice românești nu au fost produse cu scop fraudulos, ci din motive științifice și didactice. Prin comandarea și achiziționarea unor astfel de specimene, se urmărea completarea sau îmbogățirea colecțiilor cu copii ale unor tipuri rare sau unice, sau se urmărea ilustrarea completă, pentru scopuri educative, a seriilor numismatice medievale românești, atât pentru uzul elevilor și studenților, cât și pentru publicului larg. Nu trebuie exclusă complet nici ideea că obținerea unor copii galvanoplastice era o modalitate mai ieftină și accesibilă de realizare a unei colecții numismatice pentru persoanele mai puțin avute sau dispuse să investească într-un astfel de hobby.

Totuși, existența copiilor galvanoplastice în colecțiile publice poate ridica probleme foarte grave, atunci când natura sau statutul lor de *neautenticitate* nu sunt clar menționate în actele de evidență ale instituțiilor muzeale sau academice, deoarece în lipsa altor informații tehnice primare sau a unor fotografii ale pieselor se poate ridica întrebarea dacă nu cumva prezența unor astfel de exemplare nu este rezultatul substituirii unor piese autentice cu falsuri, la o dată și în circumstanțe care nu mai pot fi reconstituite. Din păcate, în unele cazuri, lipsa de experiență practică în recunoașterea acestui gen de piese de către unii specialiști din domeniu a putut duce la acreditarea și publicarea ca fiind exemplare autentice a unor falsuri realizate prin metoda galvanoplastică, cum a fost cazul unui așa-zis taler inedit de la Despot Vodă (Poenaru Bordea, Ocheșeanu 1986-1991 155-159).

În ultimii 30 de ani, Cabinetul Numismatic al Muzeului Național de Istorie a României a încercat să-și constituie o colecție cât mai reprezentativă de falsuri, contrafaceri și copii galvanoplastice ale emisiunilor monetare antice, medievale, moderne și contemporane, fie că era vorba de monede sau bancnote, printr-o politică sistematică de achiziții, donații sau transferuri de la alte instituții (Poliția Română sau diferite bănci). Realizarea unei astfel de colecții este necesară nu numai pentru documentarea activităților criminale în domeniu, din ce în ce mai răspândite datorită facilităților oferite de tehnologiile de vârf, de implicarea, tot mai largă, a grupărilor de crimă organizată în domeniul comerțului internațional de antichități și numismatică, dar și pentru pregătirea practică a specialiștilor, pentru a face față provocărilor din ce în ce mai frecvente ridicate de prezența falsurilor numismatice.

Începând cu a doua parte a anilor 1990, dar mai ales după 2000, numărul pieselor medievale românești falsificate a crescut rapid, exemplare de acest fel fiind tot

mai frecvent prezente atât pe piața numismatică românească, precum și pe cea internațională (mai ales în mediul on-line, pe e-Bay). O parte dintre falsurile contemporane după monedele medievale românești sunt prezentate pe site-ul *Monedele Moldovei și Valahiei* (<http://monederomanesti.cimec.ro/fakes.htm>, (consultat la data de 10 iunie 2012).

În 2012, Muzeului Național de Istorie a României i-au fost propuse spre achiziție două loturi de monede medievale românești, despre care ofertanții erau convinși că sunt autentice (... după cum i-au asigurat persoanele de la care le cumpăraseră!!!). Într-un caz, există informația că respectivele monede ar fi fost achiziționate de la un târg de vechituri din București.

Primul lot de monede medievale românești false, constând în 60 de piese, a fost achiziționat de Muzeul Național de Istorie a României de la domnul C.M. El era alcătuit din trei falsuri ale ducăților lui Dan I - nr. 8-10 din catalog (prototip: MBR 79; Oberländer-Târnoveanu 2012 V.1 - 1 ex. - nr. 8 din catalog; prototip: MBR 80-84; Oberländer-Târnoveanu 2012 V.2 - 2 ex. - nr. 9-10 din catalog) și 57 de falsuri ale ducăților cu legende slavone sau latine emiși de Mircea cel Bătrân, principele Țării Românești, înainte de reforma sa monetară din jurul anului 1405 - nr. 12-68 din catalog (prototip: MBR 169-172 și 186; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.35 - 3 ex. - nr. 12-14 din catalog; prototip: MBR 176-178; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.37 - 1 ex. - nr. 15 din catalog; prototip: MBR 179-180 și 185a; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.37 bis - 8 ex. - nr. 16-24 din catalog; prototip: MBR 103; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.4 - 1 ex. - nr. 25 din catalog; prototip: MBR 105; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.6 - 1 ex. - nr. 26 din catalog; prototip: MBR 107; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.8 - 2 ex. - nr. 28-29 din catalog; prototip: MBR 108-112; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.9 - 1 ex. - nr. 30 din catalog; prototip: MBR 114-116; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.11 - 1 ex. - nr. 31 din catalog; prototip: MBR 121-121 a; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.14 - 1 ex. - nr. 32 din catalog; prototip: MBR 125-132; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.17 - 2 ex. - nr. 33-34 din catalog; prototip: MBR 133-136; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.8 - 2 ex. - nr. 35-36 din catalog; prototip: MBR 141-145, 161 și 187; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.21 - 6 ex. - nr. 37-42 din catalog; prototip: MBR 146-151; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.22 - 2 ex. - nr. 43-44 din catalog; prototip: MBR 152; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.23 - 1 ex. - nr. 45 din catalog; prototip: MBR 153-155; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.24 - 8 ex. - nr. 46-53 din catalog; Prototip: MBR 152-156 var.; Oberländer-Târnoveanu 2012 - 1 ex. - nr. 54 din catalog; prototip: MBR 159; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.27 - 8 ex. - nr. 55-62 din catalog; prototip: MBR 160; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.28 - 2 ex. - nr. 63-64 din catalog; prototip: MBR 164; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.31 - 2 ex. - nr. 65-66 din catalog; prototip: MBR -; Oberländer-Târnoveanu 2012 - 1 ex. - nr. 67 din catalog; prototip: MBR ?; Oberländer-Târnoveanu 2012 ? - 1 ex. - nr. 68 din catalog). Monedele au fost inventariate sub nr. 336.487-336.546.

Cel de al doilea lot de monede medievale românești false era alcătuit din 12 reproduceri ale ducăților domnilor Țării Românești Vladislav I Vlaicu – 2 ex. prototip: *Galerie Numismatique* 2003 107 nr. 469, copie fidelă a acestui exemplar; MBR -; Oberländer-Târnoveanu 2012 I.7 - 1 ex. - nr. 1 din catalog; prototip: MBR 9-14, 16; Oberländer-Târnoveanu 2012 I.15 - 1 ex. - nr. 2 din catalog; Radu I 5 ex. (prototip: MBR 71; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.45 - 1 ex. - nr. 3 din catalog; prototip: MBR 47; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.10 - 1 ex. - nr. 4 din catalog; prototip: MBR 52-57; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.15 - 2 ex. - nr. 5-6 din catalog; prototip: MBR -; Oberländer-Târnoveanu 2012 - 1 ex. - nr. 7 din catalog; Dan I - 1 ex. (prototip: MBR 80-84; Oberländer-Târnoveanu 2012 V.2 - 1 ex. -nr. 11 din catalog); Mircea cel Bătrân (ducați și bani reformați) - 3 ex. - nr. 69-71 din catalog (prototip: MBR 199-204;

Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.53 - 1 ex. - nr. 69 din catalog; prototip: MBR 208-209; Oberländer-Târnoveanu 2012 IX.1 - 1 ex. - nr. 70 din catalog; prototip: MBR 219; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.62 - 1 ex. - **nr. 71 din catalog**) și Vladislav al II-lea - 1 ex. - nr. 72 din catalog (prototip: MBR 256-261a; Oberländer-Târnoveanu 2013-2014 XVII.3 - 1 ex. - nr. 72 din catalog). Lotul a fost achiziționat de la domnul U.Z. și este inventariat sub nr. 336.576-336.585.

Primul lot este alcătuit în exclusivitate din piese produse prin tehnica baterii cu ajutorul unor ștanțe gravate direct și nu realizate prin utilizarea de poansoane, care era tehnologia uzuală folosită în cazul pieselor medievale originale. Ștanțele utilizate pentru reproducerea ducăților lui Dan I și Mircea cel Bătrân sunt grosolan executate. Atât redarea reprezentărilor heraldice, cât și a legendelor slavone sau, mai ales a celor latine, este foarte schematică și rudimentară, indicând o lipsă de familiaritate a gravorului cu stilul și paleografia emisiunilor medievale românești pe care a încercat să le reproducă. Gravura este una superficială și uniformă, care face ca reprezentările și legendele de pe replici să fie plate, lipsite de adâncimea și individualitatea prezentate de piesele originale.

Chiar la o examinare superficială de către un specialist familiarizat cu aspectul vizual al ducăților lui Mircea cel Bătrân pune în evidență uniformitatea formei flanurilor, precum și a aliajului din care sunt produse piesele, ceea ce contrastează cu marea varietate a formei flanurilor și culorii suprafeței pieselor de epocă (datorită conținutului foarte variabil în argint a aliajului din care erau bătute) (Oberländer-Târnoveanu *et alii* 2009 135-168). În multe cazuri, s-a încercat inducerea ideii de vechime și de ședere în sol a pieselor prin patinarea suprafeței acestora, cu o patină artificială de sulfură de argint de culoare neagră intensă, neobișnuită pentru piesele autentice, care prezintă patine de culoare gri sau maroniu-verzui, datorită faptului că au fost bătute dintr-un aliaj conținând mult cupru.

Un alt element care caracterizează acest lot de monede este neobișnuita lor uniformitate stilistică și a formei literelor din legende, indicând faptul toate ștanțele folosite pentru baterea lor au fost realizate de același gravor, indiferent dacă piesele poartă numele lui Dan I sau Mircea cel Bătrân, sau dacă emisiunile acestuia din urmă au legende redactate în limba slavonă sau latină, ori prezintă sigle diferite, care apar redată pe avers sau revers. Și în acest caz, aspectul monedelor achiziționate de la domnul C.M. contrastează total cu marea diversitatea stilistică pe care o pun în evidență monedele autentice ale lui Dan I sau Mircea cel Bătrân. În cazul emisiunilor autentice de ducați din faza ante-reformă a monetăriei lui Mircea cel Bătrân, diversitatea stilistică este rezultatul nu numai a faptului că aceștia proveneau din cel puțin două monetării diferite (o monetărie situată în vestul Țării Românești, care a produs monedele cu legende slavone și o monetărie localizată în estul principatului, care a bătut numai emisiuni cu legende latine), care au avut un personal propriu și care nu s-a deplasat de la un atelier la altul, dar și datorită perioadei îndelungate în care a avut loc emiterea acestor piese (cca. 20 de ani).

Toate datele prezentate mai sus indică faptul că avem de a face cu falsuri contemporane, produse cu ajutorul unor ștanțe realizate de un singur gravor, care nu excela nici în cunoașterea și reproducerea tehnologiilor medievale de producție monetară sau stilului monetar de epocă și nici în ceea ce privește paleografia emisiunilor monetare ale Țării Românești din perioada anilor 1383-1405. În plus, judecând după aspectul monedelor, a folosit pentru realizarea falsurilor un aliaj industrial modern, bazat pe argint electrolitic.

Am informații, care necesită o confirmare, că nu doar ducații lui Dan I și Mircea cel Bătrân (emisiuni datând dinainte de reforma monetară) au fost copiați/replicați/

falsificați prin metoda baterii cu ștanțe gravate. Există informații că prin aceeași tehnică au fost reproduși și ducați de la domnii Țării Românești Radu I (cca. 1377-1383) și Vlad I (1396-1397).

Cel de-al doilea lot de monede medievale false constă exclusiv din piese produse prin tehnica turnării. El cuprinde replici ale monedelor lui Vladislav I Vlaicu, Radu I, Dan I, Mircea cel Bătrân (doar emisiuni reformate) și Vladislav al II-lea. Aceste piese au fost realizate extrem de rudimentar, pornind de la monede autentice. Mulajele au fost atât de stângaci produse încât, adesea, una din fețele monedei este aproape ilizibilă. Toate piesele prezintă pe suprafața lor defecte tipice rezultate din procesul de turnare – bavuri și porozități.

Din păcate, doar într-un singur caz, putem identifica moneda originală care a fost copiată. Este vorba de un ducat al lui Vladislav I Vlaicu, păstrat până în a doua parte a anilor 1990 în colecția Octavian Iliescu. Ulterior, colecția a fost achiziționată de dl Bogdan Stambuliu (informație primită de autor direct de la Octavian Iliescu), fiind scoasă la licitație în luna noiembrie 2003, la Geneva, de către casa de licitație *La Galerie Numismatique* (Galerie Numismatique 2003 107 nr. 469).

Pe lângă tipurile, variantele și sub-variantele deja prezentate în *MBR*, în cele două loturi de monede medievale românești false există și câteva variante „inedite”. Astfel, moneda nr. 7 din catalog reproduce o monedă de la Radu I, care nu figurează în catalogul citat. Moneda poartă o legendă latină greu lizibilă. Pe avers este reprezentat scutul heraldic, cu câmpul I plin și cel de-al II-lea fasciat (invers, decât pe majoritatea emisiunilor lui Radu I, fie că este vorba de emisiuni cu legende slavone sau latine). Pe revers, în fața coifului surmontat de acvilă este redată sigla P.

O altă sub-variantă „inedită” o constituie monedele de la nr. 53-62 din catalog. Este vorba despre falsuri după ducații de la Mircea cel Bătrân cu legendă latină, emiși în perioada anterioară reformei monetare. Ei poartă pe revers sigla Γ, în timp ce piesele descrise în *MBR* prezintă siglele L sau J.

Tot în categoria sub-variantelor „inedite” se înscrie și moneda de la nr. 67 din catalog. Și ea reproduce parțial o emisiune ante-reformă, dar purtând pe avers sigla M, iar pe revers sigla Z.

Un posibil indiciu al genezei procesului care a dus la producerea falsurilor după monedele medievale ale Țării Românești care au apărut în ultimii ani pe piața numismatică internă și internațională, ar putea fi oferit de cercetarea unui lot de 12 piese donat Muzeului National de Istorie a României de către domnul Bogdan Stambuliu (prezentate în anexa catalogului).

Este vorba de replici produse prin tehnica de batere a **ducaților** cu legende slavone și latine emiși de Mircea cel Bătrân în perioada anterioară mării reforme monetare (pentru prototipurile copiate, vezi anexa catalogului). Acestea se aflau în anvelope sigilate, purtând următoarele texte în limba engleză (redăm topica și ortografia originală):

Coperta I (fig. nr. 13)

Portretul lui Vlad Țepeș, redat ca un vampir cu colții evidențiați și cu o șuviță de sânge scurgându-i-se pe buze și textul:

„- **Dracula's coin** -”

Coperta a II-a (fig. nr. 14)

Reprezentarea unui coif heraldic (basinet), surmontat de o acvilă crucigeră, spre stânga (numismatic) și textul:

„During the rule
of Dracula

(1448; 1456-1462; 1476)
the only circulating
coin was his grandfather
Mircea the Old. (sic!)
This is an *original*
restrike (s.n. EOT)
in *pure silver*
(800/1000) (sic!)
of that
rare coin

Dracula's coin"

Coperta a III-a (fig. nr. 15)

Harta României, surmontată de un castel medieval stilizat, redat în lumina lunii, cu lilieci în zbor, profilați pe cer și textul:

„Dracula's Castle
Dracula Park
Bucharest"

Coperta a IV-a (fig. nr. 16)

Un castel medieval, ridicat pe o stâncă, pe fondul unui apus și textul:

„Welcome
Forever
- Dracula Park -
We'll open 2004"

Din textele și imaginile prezentate mai sus, este evident că aceste replici, pe care le desemnăm cu titlul generic de *Dracula's coin/Moneda lui Dracula* au fost destinate să fie folosite ca suveniruri turistice, vândute potențialilor vizitatori ai marelui proiect cunoscut sub numele de Dracula Park. Proiectul, care a fost prezentat ca reprezentând o șansă pentru revigorarea turismului românesc și a serviciilor prin exploatarea intensivă a brandului de țară *Dracula*, a fost inițiat de Ministerul Turismului la începutul anilor 2000 și s-a bucurat nu numai de sprijinul conducerii Guvernului României, dar și a unei părți a mass-mediei românești și, chiar străine.

Dincolo de o serie de rezolvări discutabile ale realizării și conținutului artistic al anvelopei de prezentare a pieselor și de traducerea eronată în limba engleză a numelui lui Mircea cel Bătrân - „Mircea *the Old*), în loc de formula consacrată de Mircea *the Elder*, textul imprimat conține și o serie de alte inexactități istorice grosolane. De exemplu, afirmația că în timpul domniilor lui Vlad Țepeș (1448; 1456-1462 și 1476), *singura* monedă aflată în circulație în Țara Românească erau ducații lui Mircea cel Bătrân. În realitate, cele mai recente tezaure conținând emisiuni monetare locale cunoscute, până prezent, pe teritoriul Munteniei sau din ținuturile învecinate (Banat sau nord-estul Serbiei), datează din anii 1420-1430, în care ducații și banii lui Mircea cel Bătrân erau asociați cu monede de la Mihail I (1418-1420), Dan al II-lea (1422-1427; 1427-1431) și de la Sigismund I de Luxemburg, regele Ungariei (Oberländer-Târnoveau 2011 76-77). Chiar dacă volumul emisiunilor domnilor Țării Românești a cunoscut o diminuare constantă după 1418, fiind, probabil, marcată și de unele sincope, producția monetară munteană a continuat până în 1456. Mai mult decât atât, a avut loc și o serie de reforme monetare în vremea domniilor lui Dan al II-lea (Velter 1980 93-115; Iliescu 1983-1985 257-289), Vlad Dracul (1436-1442; 1443-1447) (Iliescu 1960 311-

322; Iliescu 1983-1985 257-289; Pârvan 1993 101-117) și Vladislav al II-lea (1448-1456) (Vîlcu și Gramaticu 2002 181-188; Ciulavu 2010 15-24; Ciulavu 2013 259-278; Petrov și Dergačeva 2012 126-131). Nu excludem faptul că o încercare de reformă monetară a avut loc și sub Basarab al II-lea (1442-1443) (Iliescu 1980 109-116).

Mai mulți cercetători români au propus atribuirea unor tipuri monetare principelui Vlad Țepeș, dar unul dintre acestea, celebrul ban „cu cometă” (Iliescu 1979 107-129) aparține, mai degrabă, emisiunilor reformate ale lui Vladislav al II-lea (Tătaru 2018), iar autenticitatea ducăților și banilor atribuiți de către domnul Costin Bogdan lui Țepeș Vodă (Costin 2008 427-449), necesită confirmări suplimentare, înainte de a fi omologată.

În mod cert, așa cum o indică structura unor tezaure și descoperiri izolate databile între deceniile al șaselea și al optulea al secolului al XV-lea, cea mai mare parte din numerarul aflat în circulație în această perioadă consta din monedă străină - aspri otomani, florini și dinari ungurești, iar dintre emisiunile locale, singurele emisiuni care au avut un rol în circulația reală au fost ducății reformați bătuți de Vladislav al II-lea (Iliescu 1997 88).

Nu numai informațiile „științifice” despre circulația emisiunilor lui Mircea cel Bătrân conținute pe anvelopele „monedelor lui Dracula” sunt eronate, dar și cele privind natura tehnică și legală a pieselor monetiforme care urmau să fie vândute ca suveniruri viitorilor vizitatori ai „Dracula Park-ului”. În ciuda realizării lor grosolane, anunțul de pe anvelopă definește replicile monedelor lui Mircea cel Bătrân ca fiind „original restrike” (*rebateri originale!!!*). Chiar și o simplă examinare superficială a pieselor în discuție dovedește oricărui specialist în monetăria medievală a Țării Românești că „monedele lui Dracula” nu pot fi considerate ca „rebateri”, cu atât mai puțin „originale”.

Rebaterile sunt reproduceri foarte fidele ale emisiunilor originale, nu numai în ceea ce privește desenul și legendele monetare, dar și în ceea ce privește dimensiunile, forma flanului, titlul aliajului și greutatea pieselor care au slujit drept prototip. În plus, pentru a se evita confundare rebaterilor cu exemplarele originale sau încercările de fraudă și inducere în eroare, primele poartă un marcaj foarte evident, care indică fără echivoc că ne aflăm în fața unei copii moderne. Adesea, autoritățile care emit rebateri ale unor emisiuni antice, medievale sau moderne recurg la simbolul ® pentru individualizarea acestor piese (aceasta este și practica în materie a BNR).

Nedumerire stârnește și enunțul de pe anvelope după care aceste „rebateri originale” sunt realizate din „argint pur cu titlul de 800‰ (!!!)”, știut fiind faptul că argintul „pur” este definit de un titlu de 999‰. În realitate, după cum o arată analizele XRF, replicile monedelor lui Mircea cel Bătrân etichetate ca fiind „Dracula’s coin” au fost produse dintr-un aliaj industrial de argint cu un titlu sensibil mai înalt decât 800‰, dar departe de a fi fost „argint pur”.

Chiar dacă replicile ducăților lui Mircea cel Bătrân pe care le numim în mod convențional „Dracula’s coins/Monedele lui Dracula” au fost concepute ca parte propagandistică, de informare istorică, a unui ambițios proiect turistic, ele au constituit și o parte a unei întreprinderi cu o pronunțată componentă economică, comercială, considerăm că promotorii lor ar fi trebuit să aibă în vedere nu numai o mai riguroasă respectare a datelor științifice despre monetăria medievală a Țării Românești în secolul al XV-lea, dar și utilizarea unor elemente de dezambiguizare a acestor piese, pentru a se asigura contra unei, posibile, folosiri în scopuri de fraudă, ilegale.

Studierea stanțelor cu care au fost emise „rebaterile originale” ale ducăților cu legende slavone și latine ale ducăților lui Mircea cel Bătrân din lotul „Dracula’s coin/Monedele lui Dracula” și falsurile după monedele lui Dan I și Mircea cel Bătrân, produse prin metoda baterii, achiziționate de Muzeul Național de Istorie a României în

anul 2012, indică, în mod cert, că ele au fost opera aceluiași gravor. În unele cazuri, se poate observa o „evoluție” stilistică în activitatea gravorului, în sensul că unele replici ale ducăților cu legende latine de la Mircea cel Bătrân din grupul „Dracula’s coin/ Moneda lui Dracula”, prezintă o execuție mai stângace, mai grosolană, decât cea a pieselor din aceeași sub-variantă prezente în lotul de falsuri produse prin batere, achiziționat de Muzeul Național de Istorie în 2012, fiind produse, probabil la începutul operațiunii de copiere a emisiunilor voievodului Țării Românești.

Chiar dacă cele două grupuri au o origine tehnică identică și par să fi fost bătute din același tip de aliaj industrial modern de argint, lipsa unor informații detaliate despre persoana/persoanele sau firma/firmele implicate în organizarea producerii și distribuției replicilor/falsurilor monedelor medievale românești ne împiedică să cunoaștem mecanismul care a scos o parte din așa-zisele „rebateri originale” ale monedelor lui Mircea cel Bătrân din proiectul „Dracula’s coin” și le-au propulsat pe piața numismatică, fără a se indica faptul că nu sunt piese autentice. Omiterea faptului că aceste piese nu sunt emisiuni originale, în cursul operațiunii comerciale indică o intenție frauduloasă deliberată, de inducere în eroare a cumpărătorului de bună credință, transformând o replică aparent nevinovată într-un fals.

În lipsa unor documente oficiale privind producerea replicilor, nu putem decât să presupunem că odată cu eșecul proiectului Dracula Park, în 2004, una sau mai multe persoane care aveau în stoc replici destinate valorificării turistice au decis să le vândă pe piața numismatică din țară sau străinătate. Cu siguranță, domnul C.M. nu a fost singura victimă a traficantilor veroși, care au vândut copii ale monedelor lui Dan I și Mircea cel Bătrân drept piese autentice.

Prezența unei astfel de monede pe e-Bay în vara anului 2018 (un fals care are ca prototip ducății pre-reformă ai lui Mircea cel Bătrân cu legendă latină, având siglele siglele **W – J**) (<https://www.ebay.de/itm/Denar-1386-1418-Walachei-Mircea-I-cel-Betrin-1386-1418-Silber-KLF24/202313157827?hash=item2f1acdccc3:g:mXcAAOSwFOZa-aJd>), scos la vânzare, ca fiind o piesă autentică, în Germania de către dealer-ul stanleyke), constituie dovada că procesul de difuzare a acestor falsuri continuă și azi. Această situație este favorizată atât de cunoștințele sumare de numismatică medievală românească ale cumpărătorilor, cât și de faptul că replicile produse în cadrul proiectului „Dracula Park”, de exemplu, nu purtau nici un marcaj care să atragă atenția că piesa nu este autentică.

Judecând după numărul și varietatea pieselor de la Dan I și Mircea cel Bătrân falsificate care ne-au parvenit, avem motive întemeiate să considerăm că volumul contrafacerilor a fost considerabil, poate de ordinul miilor. După cum o arată piesa recent pusă în vânzare pe e-Bay în Germania, stocurile nu s-au epuizat...

În ceea ce privește mecanismul instituțional și tehnic care a stat în spatele producerii pieselor turnate care reproduc monedele lui Vladislav I Vlaicu, Radu I, Mircea cel Bătrân și Vladislav al II-lea, nu putem să afirmăm decât că persoana care a fost însărcinată cu realizarea copiilor a avut acces la monede autentice rare sau foarte rare, cum este acel ducat cu legendă slavonă de la Vladislav I, scos la vânzare de firma *La Galerie Numismatique* în 2003. Ținând seama de calitatea foarte slabă a pieselor turnate, putem presupune că autorul falsurilor avea o experiență foarte redusă în domeniul metalurgic, pătrunderea unor astfel de piese pe piața numismatică fiind favorizată, mai ales, de nivelul extrem de precar al cunoștințelor despre monetăria medievală românească a celor care le-au achiziționat drept emisiuni autentice.

Considerăm că prin consecințele multiple (juridice, economice și financiare, științifice) pe care le generează prezența tot mai marcantă a falsurilor monetare pe piața numismatică internă și internațională, în activitatea muzeelor și colecționarilor

particulari, problema acestora trebuie discutată în mod deschis și public. Sperăm ca această primă contribuție asupra existenței unor falsuri bătute sau turnate ale emisiunilor monetare ale principilor Țării Românești să reprezinte nu numai un avertisment pentru profesioniști și amatori, dar și începutul unei dezbateri mai largi despre activitățile criminale împotriva patrimoniului numismatic.

CATALOG

Țara Românească

Vladislav I Vlaicu

(1364-1377)

Ducat

Emisiuni cu legende în limba slavonă

Prototip: Galerie Numismatique 2003 107 nr. 469 (copie fidelă a acestui exemplar); MBR – ; Oberländer-Târnoveanu 2012 I.7.

1. 1,49 g → 21x20,8 mm
Fals produs prin turnare.
Nr. inv. 336.574

Emisiuni cu legende în limba latină

Prototip: MBR 9-14, 16; Oberländer-Târnoveanu 2012 I. 15.

2. 0,79 g ✓ 17,6x18,1 mm
Fals produs prin turnare.
Nr. inv. 336.575

Radu I

(1377-1383)

Ducat

Emisiuni cu legende în limba slavonă

Prototip: MBR 71; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.45.

3. 0,50 g ↓ 14,3x 14 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.578

Emisiuni cu legende în limba latină

Prototip: MBR 47; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.10.

4. 0,67 g 16,1x16,6 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.580

Prototip: MBR 52-57; Oberländer-Târnoveanu 2012 IV.15.

5. 0,45 g → 13,8x15,2 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv.336.577

6. 0,50 g ↓ 14,3x14 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.576

Prototip: MBR -; Oberländer-Târnoveanu 2012 –

7. 0,83 g ↗ 15,9x16,4 mm

Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.581

Dan I
(1383-1386)

Ducat

Prototip: MBR 79; Oberländer-Târnoveanu 2012 V.1.

8. 0,43 g ↘ 14,9x15,1 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.544

Prototip: MBR 80-84; Oberländer-Târnoveanu 2012 V.2.

9. 0,47 g → 14,9x15 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.545

10. 0,49 g ↙ 14,9x14,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.546

11. 0,63 g → 14,1x14,1 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.579

Mircea cel Bătrân

(1386-1418)

Ducat

Emisiuni din perioada anterioară reformei

(1386-1405)

Emisiuni cu legende slavone

Prototip: MBR 169-~~172~~ **și 186; Oberländer**-Târnoveanu 2012 VIII.35

12. 0,43 g → 15x14,3 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.516

13. 0,45 g → 15x14,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.492

14. 0,45 g → 13,7x13,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.530

Prototip: MBR 176-178; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.37

15. 0,49 g ↖ 15,1x14,8 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.495

Prototip: MBR 179-180 **și** 185a; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.37 bis

16. 0,32 g → 13,6x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.490

17. 0,35 g ↖ 13,7x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.499

18. 0,35 g ↓ 13,5x13,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.537

19. 0,36 g ↙ 13,2x13,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.511

20. 0,38 g ↓ 13,1x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.540

21. 0,39 g ↗ 13,3x13,6 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.519

22. 0,42 g ↓ 13,5x13,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.536

23. 0,47 g ↙ 13,7x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.507

24. 0,55 g ↖ 13,1x12,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.520

Emisiuni cu legende latine

Prototip: MBR 103; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.4.

25. 0,47 g ↓ 13,9x13,3 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.527

Prototip: MBR 105; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.6.

26. 0,39 g → 13x12,3 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.539

Prototip: MBR 107; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.8.

27. 0,37 g → 13,8x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.496

28. 0,46 g → 14,6x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.513

Prototip: MBR 108-112; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.9.

29. 0,38 g ↙ 13,9x13,7 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.532

30. 0,39 g ↗ 13,3x13,6 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.518

Prototip: MBR 114-116; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.11.

31. 0,44 g → 13,5x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.491

Prototip: MBR 121-121 a; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.14.

32. 0,39 g ↓ 13,4x13,6 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.506

Prototip: MBR 125-132; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.17.

33. 0,37 g ↙ 13,4x13,6 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.500

34. 0,56 g ↓ 13,5x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.543

Prototip: MBR 133-136; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.8.

35. 0,39 g → 13,1x12,8 mm

36. 0,47 g ↓ 14x14 mm

Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.493

Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.522

Prototip: MBR 141-**145, 161 și 187; Oberländer**-Târnoveanu 2012 VIII.21.

37. 0,35 g ↘ 13,8x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.521

38. 0,36 g ↘ 13,5x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.529

39. 0,36 g → 13,6x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.531

40. 0,41 g ✓ 13,2x13,7 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.542

41. 0,48 g ↘ 14x14,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.517

42. 0,58 g ↑ 13,3x13,2 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.504

Prototip: MBR 146-151; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.22.

43. 0,36 g ↗ 12,8x12,8mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.526

44. 0,43 g → 13,7x13,8 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.489

Prototip: MBR 152; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.23.

45. 0,34 g → 13,7x12,7 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.525

Prototip: MBR 153-155; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.24.

46. 0,33 g ✓ 12,8x13,1 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.541

47. 0,37 g → 13,3x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.535

48. 0,37 g ✓ 14x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.515

49. 0,40 g ↖ 13,1x12,6 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.501

50. 0,44 g ✓ 13,6x13,8 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.512

51. 0,47 g ↗ 13,5x13,8 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.510

52. 0,58 g → 13,3x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.534

53. 0,61 g ✓ 13,2x13,9 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.494

Prototip: MBR 152-156 var.; Oberländer-Târnoveanu 2012 –

54. 0,34 g ✓ 13,5x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.524

Prototip: MBR 159; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.27

55. 0,32 g ↙ 12,4x12,8 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.503

57. 0,41 g → 13x12,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.528

59. 0,48 g ↗ 13,6x13,7 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.497

61. 0,54 g ↙ 13,1x13,1 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.498

56. 0,33 g ↘ 13,1x13 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.488

58. 0,47 g ↓ 14x14 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.523

60. 0,52 g → 13x12,3 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.538

62. 0,55 g → 13,56x13,1 mm
Fals producere prin batere
Nr. inv. 336.514

Prototip: MBR 160; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.28.

63. 0,36 g ↖ 13,7x13,3 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.487

64. 0,42 g ↖ 13,6x13,7 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.509

Prototip: MBR 164; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.31.

65. 0,39 g ↖ 14x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.508

66. 0,43 g ↗ 13,6x12,9 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.505

Prototip: MBR -; Oberländer-Târnoveanu 2012 –

67. 0,49 g ↑ 13,9x13,4 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.502

Prototip: MBR ?; Oberländer-Târnoveanu 2012 ?

68. 0,48 g ↗ 13,9x13,5 mm
Fals produs prin batere
Nr. inv. 336.533

Emisiuni din perioada ulterioară reformei
(1405-1418)
Ducat

Prototip: MBR 199-204; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.53.

69. 0,70 g ↗ 13,7x14,6 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.582

Prototip: MBR 208-209; Oberländer-Târnoveanu 2012 IX.1.

70. 0,78 g ↙ 14,1x14,1 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.583

Ban

Prototip: MBR 219; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.62.

71. 0,40 g ↗ 10,3x11,3 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.584

Vladislav al II-lea
(1448-1456)
Ducat

Prototip: MBR 256-261 a; Oberländer-Târnoveanu 2013-2014 XVII.3.

72. AR 0,63 g ↗ 14,1x14,2 mm
Fals produs prin turnare
Nr. inv. 336.585

Lotul „Dracula's coin”

Mircea cel Bătrân

(1386-1418)

Ducat

Emisiuni din perioada anterioară reformei

(1386-1405)

Emisiuni cu legende slavone

Prototip: MBR 179-**180 și 185 a; Oberländer**-Târnoveanu 2012 VIII.37.

1. AR 0,38 g → 13x13,9 mm
Replică produsă prin batere
Nr. inv. 331.325

Prototip: MBR 182; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.39.

2. AR 0,41 g ↘ 13,7x13,8 mm
Replică produsă prin batere
Nr. inv. 331.324

Prototip: MBR ?; Oberländer-Târnoveanu 2012 ?

3. AR 0,49 g → 14,3x15,3 mm
Replică produsă prin batere
Nr. inv. 331.327

Prototip: MBR 107; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.8.

4. AR 0,33 g ↗ 12,2x13 mm
Replică produsă prin batere
Nr. inv. 331.320

Prototip: MBR 108-112; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.9.

5. AR 0,47 g ↘ 13,1x13,8 mm
Replică produsă prin batere
Nr. inv. 331.323

Prototip: MBR 133-136; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.18.

6. AR 0,40 g ↓ 12,7x13,9 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.328

7. AR 0,37 g ↘ 13,3x15,1 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.330

Prototip: MBR 141-**145, 161 și 187; Oberländer**-Târnoveanu 2012 VIII.21

8. AR 0,45 g ↓ 13x13,7 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.329

Prototip: MBR 153-155; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.24.

9. AR 0,40 g ↙ 13,3x13,8 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.321

Prototip: MBR 152-156 var.; Oberländer-Târnoveanu 2012

10. AR 0,38 g ↘ 12,9x13,8 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.326

11. AR 0,36 g → 12,9x13,6 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.319

Prototip: MBR 159; Oberländer-Târnoveanu 2012 VIII.27.

12. AR 0,29 g ↘ 12x12,9 mm

Replică produsă prin batere

Nr. inv. 331.322

Bibliografie

- Ciulavu 2010 – Fl. Ciulavu, *Circulație monetară și sistem monetar în vremea lui Vladislav al II-lea al Țării Românești*, în *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești* 16 (2010), pp 15-24.
- Ciulavu 2013 – Fl. Ciulavu, *The monetary reform of Vladislav II of Wallachia (1447-1448; 1448-1456). Survey of research*, în ZSA 27, 2013, pp 259-278.
- Costin 2008 – B. Costin, *Ducatul muntean al voievodului Vlad III Țepeș (1448, 1456-1462, 1476)*, în CN 14, 2008, pp. 427-446.
- Galerie Numismatique 2003 – *La Galerie Numismatique Bogdan Stambuliu, Vente aux enchères, I, Swissôtel, Genève – Metropole, Samedi-Lundi, 22-24 Novembre, 2003*, Genève, 2003.
- Galerie Numismatique 2004 – *La Galerie Numismatique Bogdan Stambuliu, Vente aux enchères, I, Hôtel Noga Hilton, Genève, Dimanche, 28 Novembre, 2008*, Genève, 2004.
- Gedai 1999 – I. Gedai, *Szent István arany pénzverése*, Budapest, 1999.
- Hill 1924-1925 – G. F. Hill, *Becker the Counterfeiter*, vol. I-II, Londra, 1924-1925.
- Iliescu 1960 – O. Iliescu, *O nouă contribuție privitoare la numismatica Țării Românești*, în SCN 3, 1960, pp. 311-322.
- Iliescu 1979 – O. Iliescu, *Vlad l'Empaleur et le droit monétaire*, în RRH 18.1, 1979, pp. 107-129.
- Iliescu 1980 – O. Iliescu, *Ducatul de argint emis de Basarab al II-lea*, în SCN 7, 1980, pp. 109-116.
- Iliescu 1983-1985 – O. Iliescu, *Ducați necunoscuți emiși de voievozi ai Țării Românești în secolul al XV-lea*, în BSNR 77-78, 131-134, 1983-1985, pp. 257-289.
- Iliescu 1996 – O. Iliescu, *Moneda-medalie emisă de Mihai Viteazul. Identificarea exemplarelor originale*, în SCN 10, 1996, pp. 143-154.
- Ljubić 1875 – S. Ljubić, *Opis jugoslavenskih novaca*, Zagreb, 1875.
- MBR – O. Luchian, *Țara Românească*, în G. Buzdugan, O. Luchian, G. G. Opreșcu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977, pp. 1-35.
- Moisil 1920 – C. Moisil, *Medalia lui Mihai Viteazul*, în BSNR 15, 1920, pp. 1-20.
- Oberländer-Târnoveanu 2012 – E. Oberländer-Târnoveanu, *Untangling Ariadne's thread – Contributions to the „archaeology” of the Romanian medieval numismatics. Part I The early stage of the Wallachian coinage – From Vladislav I Vlaicu to Mircea the Elder (cca. 1364-1418)*, în CN 18 (2012) 27-74.
- Oberländer-Târnoveanu 2011 – E. Oberländer-Târnoveanu, *Un tezaur de monede medievale românești de la începutul secolului al XV-lea descoperit la Constanța – An early fifteenth century medieval Romanian coin hoard found in Constantza*, în CN 17 (2011) 67-94.
- Oberländer-Târnoveanu 2013-2014 – E. Oberländer-Târnoveanu, *Untangling Ariadne's thread – Contributions to the „archaeology” of the Romanian medieval numismatics. Part II The final stage of the Wallachian coinage – From Michael I to Basarab Laiotă (1418-1477)*, în CN 19-20, 2013-2014, pp. 65-81.
- Oberländer-Târnoveanu, Pârvan 2006-2007 – E. Oberländer-Târnoveanu, K. Pârvan, *A presumably lost coin and a fictitious page from the history of Moldavian coinage at the end of 14th century: some thoughts about the so-called issues of “Juga Vodă I”, alias George Koriatovič*, în CN 12-13, 2006-2007, pp. 271-280.
- Oberländer-Târnoveanu et alii 2009 – E. Oberländer-Târnoveanu, Cs. Tóth, K. Pârvan, Gh. Niculescu, B. Constantinescu, M. Georgescu, *The metrology of the pre-reformed coinage of the Wallachian prince Mircea the Elder, in the light of the X ray analyses of*

the coins kept in the collection of the Hungarian National Museum in Budapest, în CN 15, 2009, pp. 135-168.

Pârvan 1993 – K. Pârvan, *Câteva considerații privind activitatea monetară a lui Vlad Dracul*, în SCN 10, 1993, pp. 101-117.

Petrov, Dergačeva 2012 – Al. Petrov, L. Dergačeva, *The hoard of medieval coins from Stizhok village. New data to the Wallachian coins typology*, în *Pieniǫdz i syemy monetarne wspólnie dziedzictwo Europy Studia i Materiały Białoruś-Bulgaria-Litwa-Łotwa-Moldavia-Polska-Rosja-Słowacja-Ukraina*, red. Krzysztofa Filipowa și Barbara Kuklik, Augustów-Varșovia 2012, pp. 126-131.

Poenaru Bordea, Ocheșeanu 1986-1991 – Gh. Poenaru Bordea, R. Ocheșeanu, *Un taler de la Despot Vodă*, în BSNR 80-85, 134-139, 1986-1991, 155-159.

Sturdza 1872/1874 – D. A. Sturdza, *Uebersicht der Münzen und Medaillen des Fürstenthums Romanien (Moldau und Walachei)*, în NZ 4, 1872, 44-129, ulterior lucrarea a fost publicată ca un volum separat, Viena, 1874.

Sturdza 1895-1896 – D. A. Sturdza, *Monede de la Iuga și Despot falsificate la Suceava*, în AR-MSI, seria a 2-a, 18, 1895-1896, pp. 5-6.

Tănăsescu 1973-1976 – Șt. Tănăsescu, *Despre medalia lui Mihai Viteazul – Sur la médaille de Michel le Brave*, în BSNR 70-74, 121-123, 1973-1976, pp. 235-252.

Tătaru 2018 – C. Tătaru, *Un ban muntenesc descoperit în județul Brașov*, comunicare publică în *Simpozionul de numismatică, Curtea de Argeș, 27-29 iunie 2018*.

Velter 1980 – A.-M. Velter, *Câteva probleme de numismatică românească – monedele atribuite lui Nicolae Redwicz*, în CN 3, 1980, pp. 93-115.

Vîlcu, Gramaticu 2002 – A. Vîlcu, S. Gramaticu, *Despre ducății lui Vladislav II, voievod al Țării Românești (1447; 1448-1456)*, în *Simpozion de numismatică organizat în memoria martirilor căzuți la Valea Albă, la împlinirea a 525 de ani (1476-2001) Chișinău, 13-15 mai 2001 Comunicări și Studii*, (Bucharest, 2002), pp. 181-188.

Resurse web

<http://monederomanesti.cimec.ro/fakes.htm>

Explicația planșelor/Explanation of the plates

Planșele 1-7 – Falsuri monetare după emisiunile domnilor Țării Românești.

Plates 1-7 – Forgeries of coins struck by Wallachian rulers.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

Planşa 2 (2:1)

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

Planşa 3 (2:1)

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

Planșa 4 (2:1)

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

Planşa 5 (2:1)

68.

69.

70.

71.

72.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Planşa 6 (2:1)

9.

10.

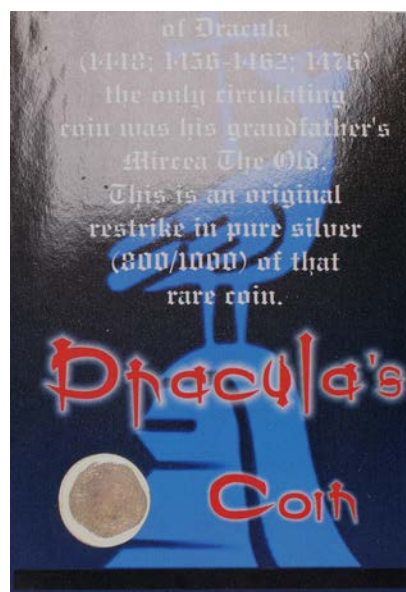
11.

12.

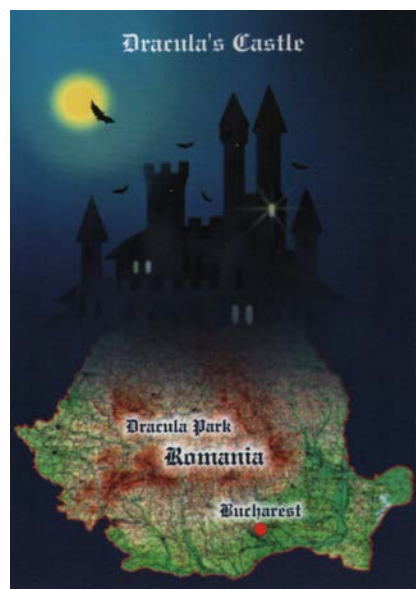
13.

14.

15.

16.

Planşa 7 (2:1)

